

שבת קמג: (תחילת הפרק) עד קמד: (ש10)

ביאורי מושגים

עובדן דחול - חכמים אסרו פעולות מסוימות בשבת כיוון שהן פעולות הנעשות גם בימות החול. כמובן שלא כל פעולה הנעשית ביום חול נאסרה. כך למשל לא נאסרה אכילה בעזרת מזלג או שתיה בעזרת כוס.

הפעולות שנאסרו הן פעולות הדומות או קשורות לפעולות שנאסרו מהתורה. מאפיין זה יכול להיות **סימן** או **סיבה**: **סימן** - כיוון שפעולות אלו דומות לפעולות יצרניות - אנו מתייחסים גם אליהן כפעולות שאופיין הוא אופי חולי ולא אופי שבת.

סיבה - כיוון שפעולות אלו דומות לפעולות שנאסרו מהתורה אנו חוששים שאם אדם יתרגל לעשותן בשבת הוא עלול לעשות גם את המלאכות האסורות מהתורה.

משנה

חבית שנשברה

1. מותר להציל ממנה רק מזון של שלוש סעודות.
2. מותר להציע לאחרים להצטרף להצלה.
3. אסור לספוג את היין.

סחיטת פירות

1. אסור לסחוט פירות בשבת.
2. חכמים: פירות שזב מהם משקה - המשקה אסור.
ר' יהודה: אם הפירות מיועדים לסחיטה - המשקה אסור.
אם הפירות מיועדים לאכילה - המשקה מותר.
3. **ת"ק**: דבש שרוסק מע"ש ונזל בשבת - אסור.
ר"א: מותר.

חכמים אסרו לספוג יין, לטפח בשמן, וללקט פירות לתוך סל - משום 'עובדן דחול'.

במה נחלקו ר"י וחכמים:

1. **עולא**: בכל סוגי הפירות.
 2. **שמואל א'**: זיתים וענבים - כולם אוסרים. שאר הפירות - מח'.
 3. **שמואל ב'**: זיתים וענבים - כולם אוסרים. תותים ורימונים - מח'.
- שאר הפירות - כולם מתירים.

הגמרא מביאה ברייתא המחזקת את שמואל ב'. לפי הברייתא הזו לא רק שמשקים שיצאו משאר פירות מותרים, אלא גם מותר לכתחילה (לפי כולם) לסוחטם בשבת.

ר' יוחנן: הלכה כעולא כאשר:
בזיתים ובענבים - הלכה כחכמים.
בשאר הפירות - הלכה כר"י.

הישוב לשיטת ר' יהודה:

תירוצ א':
יש להבין אחרת את ברייתא ב'. גם לפי ברייתא זו אם לא חשב - כאילו חשב למשקין.

תירוצ ב':
ברייתא ב' מתייחסת לסלים עם חורים - שם המשקים הולכים לאיבוד ולכן לא חושבים עליהם (ולכן מותרים).
ברייתא א' מתייחסת לכלים לא מחוררים - שם הם נשארים בכלי. ולכן מן הסתם האדם מעוניין בהם (ולכן אסורים).

הסתירה בדעת ר' יהודה

ברייתא א':
אם לא חשב על הפירות - כאילו חשב למשקין.

ברייתא ב':
אם לא חשב על הפירות - כאילו חשב לאוכלים.